

Qorti ta' l-Appell
(Kompetenza Inferjuri)

Imħallef Anthony Ellul

Appell numru:- 487/2017

**Atlas Insurance PCC Limited (C5601), kif surrogata fid-drittijiet ta' –
assikurata tagħha Claudine Grech Fleri Soler (K.I. 145174M), sija bil-polza
u sija bil-liġi u l-istess Claudine Grech Fleri Soler
(appellati)**

vs

**Stephen Catania (K.I. 424474M) (appellant)
Joseph Borg (K.I. 194974M) (appellat)
Kmandant tal-Forzi Armati ta' Malta**

8 ta' Marzu 2019.

1. Is-Socjeta assiguratriċi flimkien mal-assikurata ħarrku lill-konvenuti quddiem it-Tribunal għal Talbiet Żgħar għall-ħlas tas-somma ħames mija u tmenin ewro u tnejn u erbgħin centezmu (€580.42) u dan wara li l-vettura tal-assikurata tat-tip Hyundai Matrix intlaqtet minn serratiz waqt li kienet għaddejja minn Triq Normandy, Pembroke nhar l-20 ta' Ġunju 2016 għall-ħabta tas-sagħtejn u nofs ta' wara nofsinhar.
2. Permezz tar-risposta tiegħu Joseph Borg qal li t-talbiet huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċħuda.
3. Min-naħa l-oħra l-Kap Kmandant u Stephen Catania in sintesi wiegħbu li
 - a. L-azzjoni kontra l-Kap Kmandant hija rrita u nulla stante li ma kienx interpellat mir-rikorrenti bl-intenzjoni tagħhom a tenur tal-Artikolu 460 tal-Kap. 12;
 - b. It-talba għandha tiġi miċħuda għaliex l-Avukat Ġenerali ma ġiex notifikat ai termini tal-Artikolu 181B tal-Kap. 12;

- c. Fil-mertu, għandha tiġi ppruvata l-allegata responsabbiltà tal-Kap Kmandant u Stephen Catania u dan għaliex huma kienu talbu l-assistenza ta' Joseph Borg u kien l-aġir ta' l-istess Borg illi kkawża l-ħsarat in kwistjoni;
 - d. L-intimati Kap Kmandant u Catania m'humieq il-legittimu kontradittur u għalhekk għandhom jiġu liberati mill-osservanza tal-gudizzju;
 - e. L-ammont mitlub mhux dovut u barra minn hekk huwa ammont eċċessiv;
 - f. It-talbiet huma nfondati fil-fatt u fid-dritt.
4. B'sentenza tat-18 ta' Settembru 2018, it-Tribunal għal Talbiet Żgħar iddeċieda billi *"jilqa' l-ewwel eccezzjoni tal-Kmandant tal-Forzi Armati u jilliberah mill-osservanza tal-gudizzju, jastjeni milli jiehu konjizzjoni tal-bqija tal-eccezzjonijiet imressqin mill-istess Kmandant tal-Forzi Armati, jichad il-bqija tal-eccezzjonijiet kollha imressqin minn Stephen Catania u dawk imressqin minn Josef Borg, isib illi l-intimati Stephen Catania u Josef Borg huma responsabbli fi grad ugwali għall-ħsara sofferta mill-atturi u kwindi jilqa' t-talba attrici u jikkundanna lill-istess intimati Stephen Catania u Josef Borg ihallsu lill-atturi s-somma mitluba ta' hames mija u tmenin euro u tlieta u erbghin centezmi (€580.43) f'ishma ugwali bejniethom bl-ispejjez, inkluzi dawk tal-ittra ufficjali datata 20 ta' Marzu, 2017, kontra l-istess intimati Catania u Borg."*
5. Il-konvenut Stephen Catania appella mis-sentenza u lmentat li t-Tribunal għal Talbiet Żgħar għamel apprezzament żbaljat tal-provi meta emmen il-verzjoni mogħtija mill-appellati iżda mhux il-verzjoni tiegħu u tax-xhieda tiegħu. Għalhekk talab lil din il-Qorti sabiex *"tikkonferma s-sentenza in kwantu l-ewwel eccezzjoni fejn illiberat il-Kmandant tal-Forzi Armati mill-osservanza tal-gudizzju, u tirrifirma u tvarja s-sentenza mogħtija mit-Tribunal għal Talbiet Żgħar fl-ismijiet hawn fuq premissi billi tiddikjara ill l-appellant Catania ma hux responsabbil għall-incident u l-ħlas ta' danni. [...] l-appellant jitlob lil dina l-Onorabbli Qorti tirrevedi u tnaqqas l-apporzzjonament ta' danni pagabbli mill-intima".*
6. L-appellati Atlas Insurance PCC Limited u Claudine Grech Fleri Soler irrispondew li l-appellant m'għandux id-dritt li jappella stante li l-ammont ta' danni ma jaqbiżx l-elf u hames mitt ewro (€1500) u l-kazijiet elenkati fis-subartikolu 2 tal-Artikolu 8 tal-Kap 380 ma japplikawx. L-appellati jinnotaw ukoll li l-aggravju tal-appellant m'huwieg indirizzat lejn Claudine Grech Fleri

Soler iżda lejn Joseph Borg u dan għaliex fir-rikors tal-appell jingħad li *`fl-umli fehm tal-appellant, ir-responsabbilita' għall-incident de quo agitur kienet unikament u assolutament tal-intimat Josef Borg.*

7. L-appellat Borg ukoll argumenta li l-appell null għaliex il-valur tad-dannu huwa anqas minn €1500 u l-ebda waħda mill-każijiet elenkati fl-artikolu 8(2) tal-Kap 380 m'huma prezenti. L-appellat Borg qal li kieku l-appellant kien qiegħed jagħmel xogħlu sew u cioè kieku kien qiegħed iwaqqaf il-vetturi milli jgħaddu minn Triq Normandy, sabiex jiġi rmunkat it-trakk tal-Armata fuq il-*low loader* kieku dan l-incident ma kienx iseñħ. Jargumenta wkoll li jekk l-appellant kellu xi problema li Joseph Borg ġie waħdu u ma kellux assistenza miegħu għal manuvra daqshekk perikoluża, huwa setgħa jqajjem dan l-ilment dak il-ħin tal-operazzjoni u mhux waqt l-istadju tal-appell.

Motivazzjoni.

8. Appell minn sentenza ta' dan it-Tribunal, meta l-ammont in kwistjoni ma jkunx jaqbeż is-somma ta' elf u ħames mitt ewro (€1,500), jista' jsir biss fil-każijiet li jissemmew f'subinciz (2) tal-Artikolu 8 tal-Att dwar it-Tribunal għal Talbiet Żgħar (Kap. 380).
9. L-artikolu 8(2) tal-Att jipprovdi li: *"Indipendentement mill-ammont tat-talba, jista' dejjem isir appell fil-każijiet li ġejjin: (a) fuq kull ħaġa li jkollha x'taqsam mal-ġurisdizzjoni tat-Tribunal; (b) fuq kull kwistjoni ta' preskrizzjoni; (c) fuq kull nuqqas ta' tħaris tad-disposizzjonijiet tal-artikolu 7(2); (d) meta t-Tribunal ikun b'mod gravi mar kontra d-dettami tal-imparzjalità u tal-ekwità skont il-liġi u dik l-azzjoni tkun ippreġudikat il-jeddijiet ta' min jappella".*
10. Fil-każ **Mirage Holdings Ltd vs Cihan Kalkan** tal-24 ta' Gunju 2015 (App Nru 14/12) intqal li, *"A propozitu ta' dan id-dispost tal-liġi intqal fid-decizjoni fl-ismijiet "Gasam Insurance Agency Limited noe –vs- The Cargo Handling Company Limited", (Appell, 13 ta' Jannar 1999) illi "hu car li kull rikors ta' appell li ma jkunx jaqa' fil-parametri ta' xi wahda minn dawn is-subincizi jkun irritu u null u ghandu jigi skartat minn dina l-Qorti. Inoltre ghandu jkun ukoll car mill-istess rikors ta' l-appell illi l-appellant kellu jhossu aggravat bid-decizjoni tat-Tribunal in kwantu kienet tivvjola xi wahda mis-subincizi fuq elenkati kif dispost fl-artikolu 8 ta' l-istess Att Nru. V ta' l-1995".*

[Ara wkoll **Albert Zammit et vs Crystal Finance Investments Limited et** (App nru 30/2015) u sentenzi hemm imsemmija; **Marsa Steel Company Limited vs Jesmond Chetcuti** (App Nru 682/2014) deċiża fl-20 ta' Jannar 2016].

11. Intqal ukoll li, "... *huwa mportanti illi d-disposizzjonijiet ta' l-Att V ta' l-1995 li jillimitaw id-dritt ta' appell ma jigux estizi indebitament kontra l-volonta` tal-legislatur. Ghalhekk isegwi li l-kompitu ta' din il-Qorti ghandu jkun ristrett għall-ezami akkurat tas-sustanza ta' l-appell biex jigi konsiderat l-ewwel u qabel kollox jekk l-istess appell jinkwadrax ruhu fil-parametri ta' appellabilita` prevista mil-ligi, ghaliex jekk ma jinkwadrax ruhu f'dawk il-parametri allura d-dover ta' din il-Qorti huwa li jiddikjara l-istess appell bhala irritu u null*".¹
12. L-uniku aggravju mressaq mill-appellant fil-każ tal-lum mhu xejn għajr kritika għall-apprezzament tal-provi magħmul mit-Tribunal. Fl-aggravju tiegħu l-appellant issostni li mill-provi rrizulta li ma kellu jgorr ebda responsabbiltà għall-incident *de quo* u r-responsabbiltà kienet biss ta' Joseph Borg. Hu ċar li l-appellant qiegħed jistieden lil din il-qorti biex terġa' tagħmel l-apprezzament tal-provi u tasal għal konklużjoni differenti minn dik li wasal għaliha t-Tribunal. Għaladarba allura li l-aggravju jitratta dwar l-apprezzament tal-provi, din m'hijiex raġuni li minhabba fiha jista' jsir appell minn deċiżjoni tat-Tribunal għal Talbiet Żgħar meta si tratta ta' ammont li huwa inqas minn €1,500, kif inhu dan il-każ.²
13. Mill-qari tas-sentenza hu evidenti li t-Tribunal ikkunsidra l-provi kollha u wasal għal konklużjoni tiegħu, wara li spjega għalfejn qies il-verżjoni tar-rikorrenti iktar kredibbli minn dik tal-intimat appellant. Ma hemmx dubju li kien jispetta lit-Tribunal li jiddeċiedi kinitx kredibbli l-verżjoni tar-rikorrenti appellati.
14. *Di piu*, għall-Qorti ma hemm ebda dubju li l-aggravju mressaq quddiem din il-Qorti ma jitrattax kwistjonijiet dwar ġurisdizzjoni tat-Tribunal, dwar preskrizzjoni jew dwar iż-żewġ ċirkostanzi li jistgħu iqumu quddiem it-Tribunal

¹ **John Attard vs Charles Agius** (Appell Nru. 13/2000) deċiża fl-14 ta' Gunju 2001.

² Ara per eżempju **Elmo Insurance Limited (C 3500) kif surrogata fid-drittijiet tal-assikurat tagħha Anatoili Grech u l-istess Anatoli Grech (appellata) vs Drop Chemicals Limited (C 6739) (appellanti)** (Appell Nru. 261/2015) deċiża fl-14 ta' Lulju 2017; u **Doris Camilleri (appellata) vs Rosita Merzagora u Fabrizio Mariani (appellanti)** (Appell Nru. 225/16/1) deċiża mill-4 ta' Mejju 2018.

kif stipulati fl-artikolu 7(2) tal-Att. Lanqas ma ġie sollevat ilment ta' xi leżjoni tal-prinċipji ta' imparzjalità jew ekwità tat-Tribunal fl-aġir tiegħu. Inoltre, hu evidenti li fl-ebda parti tas-sentenza ma saret xi interpretazzjoni ta' ligi. Fis-sentenza **Oscar Gatt vs Silvio Brincat** tat-12 ta' Jannar 2001, din il-qorti qalet:

"In tema tal-ekwità, din il-Qorti ma tarax kif jista' l-appellant jadduci din ir-raguni bhala motiv biex jinfiċja d-decizjoni appellata. It-Tribunal infatti m'ghamel l-ebda ezercizzju ta' ekwità u d-decizjoni tiegħu kienet bazata unikament fuq konsiderazzjonijiet fattwali kif johorgu mill-provi tal-kontendenti. L-Appell hu għalhekk improponibbli u l-eccezzjoni tal-appellat f'dan ir-rigward tirrizulta għal kollox sostnuta" [Ara wkoll is-sentenza **Mariano Pace et vs Anthony Theuma** tat-2 ta' Mejju 2001; **Grima Communications Company Limited vs Charles Farrugia** tal-5 ta' Marzu 2003; **Stephen Chircop vs Mary Grace Caruana** tat-28 ta' April 2004].

15. Huwa wkoll evidenti li t-Tribunal tat l-opportunita lill-partijiet kollha li jressqu x-xhieda u l-provi li riedu, u t-Tribunal wasal għal decizjoni motivata ibbażata fuq konsiderazzjonijiet fattwali li rrizultaw mill-provi. F'dan kollu m'ghamel xejn li jmur kontra dak li jsemmi l-Artikolu 8(2)(d) tal-Kap. 380, irrispettivament jaqbilx jew le mal-konkluzjoni li wasal għaliha.
16. Fis-sentenza **Reno Agius vs Raymond Debattista**³, din il-qorti qalet: *"Issa, jekk l-attur appellant ma jaqbilx ma' tali evalwazzjoni – li bil-ligi tikkomprendi wkoll certa latitudini usa minn dak normali fil-qradi ordinarji tal-pajjiz ghax tammetti wkoll konsiderazzjonijiet fuq bazi ta' ekwità – ma jfissirx li allura jissussisti dak il-pregudizzju komminat fl-Att V ta' l-1995"*.
17. Għaldaqstant l-ilment tal-appellant ma jaqa' taħt l-ebda wieħed mill-kazijiet kontemplati f'subinciz (2) tal-Artikolu 8 tal-Kap. 380. Il-qorti żżid li wara li qrat l-atti, dan lanqas ma kien każ fejn it-Tribunal kellu bilfors jemmen il-verzjoni tal-appellant.⁴

Decizjoni.

Għal dawn il-motivi tiddikjara l-appell null, bl-ispejjeż kontra l-appellant.

³ (Appell Nru 1880/00) deciża fit-18 ta' Jannar 2002.

⁴ **Shenian Aquilina Case (appellata) vs Gary Mark Buttigieg (appellant)** (Appell Nru: 93/17) deciża fit-23 ta' Ottubru, 2018.

Anthony Ellul.